

Un món desbocat i a la deriva

En els últims cinc anys ha augmentat el nombre de conflictes armats al món. Segons les veus especialitzades, aquesta tendència no cessarà en els propers anys. La guerra civil de Síria amb l'avenç de l'anomenat Estat Islàmic, la guerra del Iemen, la creixent amenaça de Boko Haram a l'anomenada conca del Txad (Nigèria, el Níger, el Txad i el Camerun) o els conflictes de l'Afganistan i Burundi són només alguns dels punts bèl·lics en l'actual mapa del món. Es tracta de conflictes que esclaten a escala local i que s'estenen a escala global. Uns conflictes que cal contextualitzar en clau geopolítica introduint la dimensió internacional per comprendre la complexitat dels actors i els interessos que hi ha al darrere.

Els atemptats de Brussel·les, la situació als camps de refugiats a la frontera entre Grècia i Macedònia o la detenció d'una nena suïcida al Camerun que s'identifica com una de les 276 segrestades a Nigèria per Boko Haram el 2014 són només algunes de les notícies que arriben de totes les que generen el conjunt de conflictes armats que avui hi ha en un món desbocat per la guerra, el terrorisme i la violència; un món que sembla que vagi a la deriva.

Les metàfores d'un món desbocat i un món a la deriva remetent a l'obra de dos sociòlegs teòrics de l'anomenada *segona modernitat* o *modernitat reflexiva*. L'any 2000 Anthony Giddens publica *Un mundo desbocado. Los efectos de la glo-*

balización en nuestras vidas, en què afirma que el camp de batalla del segle XXI enfrontarà el fonamentalisme amb la tolerància cosmopolita. En aquest cas, l'autor manté una visió optimista en argumentar que la tolerància s'acabarà imposant al món. Més pessimista és l'aportació que anys més tard, el 2005, fa Ulrich Beck en publicar una revisió del seu llibre inicial *La sociedad del riesgo*. Sota el títol *La sociedad del riesgo mundial: en busca de la seguridad perdida*, Beck introdueix elements propis al concepte de modernitat reflexiva. Si bé tots els teòrics entenen la segona modernitat com una societat que es veu obligada a confrontar-se amb els efectes col·laterals o no desitjats de les polítiques i accions adreçades a impulsar el progrés científic, tecnològic i eco-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

nòmic, Beck defensa la necessitat de parlar del desconeixement davant la gran ignorància sobre les conseqüències no desitjades que comporta la modernitat. Per a ell la societat cada vegada és més incerta i erràtica; el món avança sense rumb i a la deriva, mentre que els individus es perceben exposats a diversos tipus de risc.

En un context en què el conflicte armat creix a escala global imposant el missatge de la por, el món cada vegada apareix més desbocat i a la deriva. La tolerància no sembla suficient per fer front a tanta violència física, simbòlica i institucional. Contràriament, els que ostenten el poder es mostren més interessats en el paradigma de la guerra que en el de la pau; més ocupats a identificar enemics que a desconstruir els bàndols d'una

suposada dicotomia entre el bé i el mal. Mentrestant, va augmentant el caldo de cultiu de la inseguretat i la incertesa entre una població que navega, com pot, per aquest món desbocat i a la deriva.

En aquest escenari, si es recupera el que adverteixen els teòrics de la modernitat reflexiva, cal considerar els efectes col·laterals que arrossegueu els conflictes armats. I, en aquest punt, resulta inevitable recordar l'obra de teatre *Cels*, de l'autor Wajdi Mouawad (que també va escriure *Incendis* i *Litoral* en forma de trilogia). L'argument inclou una investigació sobre l'organització d'un gran atac terrorista a escala global. Al final de l'obra es descobreix que l'atac és la resposta d'una generació de joves enutjada pel món que els han deixat les generacions que els han precedit. Aquesta joventut se sent traïda per uns adults que els han deixat en herència un segle XX de guerres, flames i odi entre pares i fills. L'enuig els porta a pensar que cal destruir per tornar a construir. La ficció de Mouawad no deixa indiferent, sobretot si es pensa en els milers d'infants que creixen enmig de conflictes armats, perden els seus pares i mares per atacs terroristes o esperen amb fred i gana que els obrin la frontera per poder iniciar una vida lluny de la guerra. Són generacions que comparteixen l'horror de la violència física, simbòlica i institucional. Generacions que, d'adultes, no podran oblidar el que han viscut durant aquests anys.

La tolerància no sembla suficient per fer front a tanta violència física, simbòlica i institucional

ARIANNE FABER

Els que ostenten el poder es mostren més interessats en el paradigma de la guerra que en el de la pau